

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda gerekçeleri de belirtilmiş olan soruların Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Hayati Yazıcı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Melda Onur
İstanbul Milletvekili

Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı mesleklerinin temsiliyetlerinin sağlandığı, mesleki hakların güvence altına alındığı bir meslek odasının olmaması ülkemiz açısından esef verici bir durumdur. Meslek odası olmaması sebebiyle gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı meslekleri üzerinde bir “bürokratik vesayet” hâkimdir. Mesleki birçok faaliyetin tanımı, şekli, içeriği Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarlığı tarafından belirlenmektedir. Aynı zamanda gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarının usul ve esasları da Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarlığı tarafından tespit edilmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına alınacak olan uzman personel, Tıp, Hukuk, Mali Müşavirlik vb. uzmanlık gerektiren tüm alanların sınavlarının tarihleri, usul ve esasları belirlenmiş olup her yıl düzenli olarak belirli bir çerçevede aynı kurum tarafından yapılmaktadır. Sınav tarihlerinin sabit olması ise sınavlara hazırlanan yurttaşların sınavlara hazırlık çerçevesinde almış oldukları eğitimlerin ezberci bir anlayıştan uzak kalıcı bir etki sağlamasını da beraberinde getirmektedir. Bu sınavların tarihlerinin usul ve esaslarının belirli olması sınava hazırlanma aşamasında, uzman eğitim kurumlarının, uzman eğitim kadrolarının oluşmasını ve belirli bir hazırlanma sistematığının gelişmesini sağlamaktadır.

Anayasa'nın 135. maddesinde, “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.” hükmü yer almaktadır. Buna rağmen gümrük müşavirlerinin bir meslek odası yoktur. Önemle belirtmek gerekir ki, Mali müşavirlik sınavı Mali Müşavirler Odası tarafından yapılmaktadır. Meslek içi eğitimler ve sınav hazırlık eğitimleri de Mali Müşavirler Odası tarafından verilmektedir. Gümrük müşavirliği mesleğinin esasları ise

gümrük kanunun geçici 6. maddesi ile düzenlenmeye çalışılmakta ve yaklaşık 10 yıldır herhangi bir yasal düzenleme yapılmamaktadır.

Ülkemizde üretilen tüm gümrük beyannamelerini düzenleyen, vergi ve resimlerin tahsil edilmesinde, gümrük ve lojistik işlemlerinin takibinde görev yapan, çok geniş bir mevzuata hâkim olmak zorunda olan ve uzmanlık gerektiren gümrük müşavirliği; gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarının düzenlenmesi hususunda çeşitli sıkıntılar hâsıl olmaktadır.

Gümrük Kanunu'nun Geçici 6-1/a maddesi ***“Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavları Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde her yıl bir kez yapılır”*** şeklindedir. Söz konusu madde emredici hüküm niteliğindedir ve Gümrük müsteşarlığı her yıl bu sınavları yapmakla yükümlüdür. Gümrük Kanunu'nda; Gümrük Müsteşarlığına, sınavları yapmama veya ileri bir zamana öteleme gibi bir yetki tanınmamıştır. Ancak müsteşarlık tarafından bu sınav 2009-2010 yıllarında açılmamıştır. Bunun üzerine sınavlara girme hakkına sahip olan mağdurlar İdare Mahkemesi'nde yasal süreçleri başlatmışlardır. Ankara 15. İdare Mahkemesi 2010/2226 esas numaralı dava dosyasında müsteşarlığın yaptığı işlem usulsüz bulunmuştur ve sınav 2011 yılında mahkeme kararı ile açılmıştır.

Gümrük müşavir yardımcılarıyla ilgili olarak kanunun 226. Maddesinin 2. Fıkrasında görev tanımı yapılmıştır: *“Gümrük müşavir yardımcıları bir gümrük müşavirinin yanında çalışır ve onun adına gümrük idarelerinde iş takip edebilirler.”* Gümrük müşavir yardımcılığı sınavının yapılmaması nedeniyle oluşan Gümrük Müşavir yardımcıları eksikliği, gümrük idarelerinde yetkisiz insanların iş takibi yapması gibi bir (fiili) sakınca doğurmaktadır. (Yetkisiz iş takibi Gümrük kanunun 241. Maddesinin 4. Fıkrasının, (a) bendinde cezaya bağlanmıştır ve suç teşkil etmektedir.)

Gümrük yönetmeliğinin 566. maddesinde “sınavların zamanı ve başvuru koşulları en az bir ay önce ilan edilir.” hükmü sebebiyle, sınavlar sınavın yapılacağı tarihten en fazla 50-60 gün önce ilan edilmekte olup, bu durum sınava hazırlananların yeterli sürede hazırlanmasına engel olmaktadır. Sınavların geç ilan edilmesi Milli Eğitim Bakanlığı lisansı olmayan kurumların fahiş rakamlarla eğitim hizmeti vermeleri sonuçlarını da doğurmaktadır. Bu durum sınava hazırlananları büyük bir maddi ve manevi külfet altına sokmaktadır.

Gümrük kanunun Geçici 6. maddesinin C fıkrasında “Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarına en fazla üçer kez girilebilir.” hükmü yer almaktadır. Bu madde ise sınavlara girişlerde bir sınır belirtmekte, anayasal hak ve özgürlüklerle tezat bir durum içermektedir. Burada adını sayamayacağımız sınavlara giriş sınırlaması bulunmamaktadır. Bu sınavların en önemlilerinden birisi olan ve üniversitelerde öğretim görevlisi olmanın ilk adımı olan Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nda veya İnsan hayatı ile ilgili ziyadesiyle belirleyici olan Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda da giriş sınırlaması yoktur. İnsan hayatı ile ilgili bir sınavda bile giriş sınırlaması olmaması ancak gümrük müşavirliği sınavında sınırlama olmasının sebebi anlaşılmamaktadır.

Gümrük müşavirliği sınavı kimi yıllarda yapılmazken ve sınavlara giriş sınırlaması bulunurken Gümrük kanunun 227. maddesindeki hak sahibi Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan emekli personelin müşavir olmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu ise bakanlıktan emekli olan personel ile sınava girerek müşavir olmak zorunda olan yurttaşlar arasında eşitsiz bir durum yaratmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Sınavların her yıl aynı ayda yapılmasının önünde bir engel var mıdır?
2. Sınavların en az 3 ay önce açıklanmasının önünde bir engel var mıdır?
3. Gümrük müşavirleri odası kurulması çalışmaları hangi aşamada?
4. 2012 yılı sınav takvimi belirlenmiş midir?
5. Sınavlara giriş sayısında sınırlamanın kaldırılması için bir çalışma hazırlığı var mıdır?
6. Bakanlığın bilgisi dâhilinde lisanslı eğitim kurumu bulunmakta mıdır?